

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних робіт з дисципліни
«Основи академічного письма»

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри підйомно-
транспортних машин
Протокол № 8 від 18 квітня 2019 р.

Краматорськ 2019

УДК 621.873

Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Основи академічного письма». /Укл. В.Д. Кассов. - Краматорськ: ДДМА, 2019. - 35 с.

Містять необхідні теоретичні положення, правила з техніки безпеки, перелік устаткування, контрольні питання, вимоги до оформлення звітів. Викладено основи організації наукових досліджень.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри підйомно-транспортних машин
Протокол № 8 від 18 квітня 2019 р.

Електронне навчальне видання

Укладач: В.Д. Кассов, професор

Практична робота 1. Академічна культура в університеті: на прикладі американських вишів

План

Теоретичне питання: Цінності та цілі вищої освіти.

Практичне завдання: Перегляд серіалу «Беверлі-Хіллз 90210» (оригінальні серії, 1 сезон, 6 серія Higher Education) із подальшим обговоренням подій кінострічки у групі.

Рекомендована література

Андрущенко В.П. Основні характеристики європейської університетської освіти та можливості їх реалізації в системі освіти України / В.П. Андрущенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5 «Педагогічні науки: реалії та перспективи». – К., 2011. – Вип. 26. – С. 3–15.

Впровадження етичних норм діяльності студентського самоврядування / [М.Д. Городок, В.Г. Павлюк, В.М. Стах, О.В. Пустовойтов]; упор. А.В. Карташов та ін. – Житомир: Житомирський обласний центр молодіжних ініціатив, 2009. – С. 16–34, 39–92.

Фініков Т. Академічна доброчесність: глобальний контекст та національна потреба / Т. Фініков // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 9–36.

Практична робота 2. План

Теоретичне питання: Поняття плагіату. Види плагіату.

Практичне завдання (на вибір):

1. Рольова гра «Судовий процес над Лед Зеппелін».

Підґрунтя: Улітку 2016 р. у Лос-Анжелесі відбувся судовий процес над британською рок-групою Led Zeppelin. Учасники гурту звинувачувалися в крадіжці мелодії американської групи Spirit, яка нібито стала вступом до легендарної композиції Stairway to Heaven. Суд присяжних відмовився визнати пісню плагіатом.

Студентам пропонується розіграти судові засідання і дійти власних висновків щодо оригінальності композиції Stairway to Heaven.

Або

2. Диспут на тему: «Межі допустимих запозичень у творчості (на прикладі кіномистецтва)»:

Студентам пропонується переглянути й порівняти кінострічки:

«Коммандо» (реж. Марк Лестер, США, 1985) і «День Д» (реж. Михайло Пореченков, Катерина Победінська, Росія, 2008).

Рекомендована література

Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України / А. Ковальова // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. – К., 2013. – Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. – С. 61–71.

Мельниченко А. Прояви академічної нечесності / А. Мельниченко // Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. – К.: Таксон, 2016. – С. 107–120.

Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.

Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». – Назва екрану. – Режим доступу:

http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.

Практична робота 3. Науковий стиль української мови: писемне мовлення

План

Теоретичне питання: Основні характеристики наукового стилю мовлення. Мовні засоби.

Практичне завдання (на вибір):

1. Опановуємо науковий стиль через зіставлення.

Необхідно написати твір на обрану тему у а) власне науковому стилі й б) науково-популярному підстилі. Для цього пропонується здійснити такі кроки:

Крок 1. Студент/ка самостійно обирає тему для твору. Необхідно, щоб ця тема знайшла відображення в підручнику (будь-якому); бажано, щоб вона відповідала спеціальності й таким чином була цікавою не лише студенту/ці, що її вибрав/ла, а й усій групі.

Крок 2. Студент/ка знаходить ще одне джерело інформації, де обрана ним/нею тема висвітлюється в науково-популярному стилі.

Крок 3. Студент/ка зіставляє й аналізує розділ підручника й додаткове джерело інформації.

Крок 4. Студент/ка пише твір (твори) на обрану тему у двох стилях. Бажано, щоб твори були написані на аркуші формату А 4 так, щоб кожен твір займав половину сторінки і зіставлення було наочним.

Крок 5. Обговорення цих творів крізь призму специфіки наукового стилю під час заняття.

Або:

2. Вчимося писати рецензію за зразком.

Необхідно написати рецензію на один із розділів антології «Ідея університету». Для цього пропонується здійснити такі кроки:

Крок 1. Студент/ка ознайомлюється з антологією та читає один із її розділів за власним вибором.

Крок 2. Студент/ка знайомиться з рецензіями на антологію, опублікованими у престижних виданнях. Потрібно звернути увагу на структуру рецензій, логічність викладу думок:

Мінаков М. Культурна альтернатива університету / М. Мінаков // Український гуманітарний огляд. – К.: Критика, 2003. – Вип. 9. – С. 13–25.

Кислюк К. Recensio [Ідея Університету: Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.] / К. Кислюк // Схід-Захід: Історико-культурологічний збірник. – Харків; Київ: Критика, 2005. – Вип. 7. Спеціальне видання: Університети та нації в Російській імперії. – С. 288–291.

Крок 3. Студент/ка пише власну рецензію на той розділ книги, який він/вона прочитав/ла з урахуванням проаналізованих рецензій.

Або

3. За цією ж схемою можна відпрацювати написання анотації.

Джерело

Ідея Університету: Антологія / Упоряд. М. Зубрицька, Н. Бабалик, З. Рибчинська. – Львів: Літопис, 2002. – 304 с.

Рекомендована література

Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. з алгоритмічними приписами. / Г.С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп.

– К.: Центр учбової літератури, 2009. – С. 130–134, 254–262.

Осин Е.Н. Ясность – сестра цитирования: немного об искусстве аннотации

/ Е.Н. Осин // Организационная психология. – М., 2013. – Т. 3, № 1. – С. 2–7.

Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семеног. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – С. 11–56, 106–113, 177–178.

Практична робота 4. Науковий стиль української мови: усне мовлення

План

Теоретичне питання: Вербальні й невербальні складові в усному науковому мовленні.

Практичне завдання (на вибір):

1. Здобуємо навички публічного наукового виступу.

Рекомендовано такі теми наукових виступів (тривалість виступу макс. 5 хв.):

«Академічна доброчесність – вибір успішних професіоналів»;

«Плагіат у мистецтві» (див. Завдання для самостійної роботи);

«Історія студентського самоврядування»;

«Структура і функції студентського самоврядування: досвід США»;
«Структура і функції студентського самоврядування: досвід України».

Кожен виступ має супроводжуватися його подальшим обговоренням. Викладач і студенти, незалежно один від одного, оцінюють виступи за п'ятибальною шкалою. До уваги береться змістовність виступу, послідовність викладу думок, аргументованість, мовна компетенція доповідача, наявність чи відсутність power-point презентації. Наприкінці заняття викладач і студенти порівнюють виставлені бали. Студенти паралельно здобувають навички peer-review.

Або

2. Здобуємо навички академічної дискусії.

Для обговорення рекомендовано такі теми (на вибір):

«Чи є плагіат невід'ємною частиною (наукової) творчості або чому Котляревський та Ейнштейн не плагіатори?»;

«Роль студентського самоврядування в дотриманні норм академічної доброчесності в університеті».

Рекомендована література

Бутенко Л.В. Мовлення ділових людей на нарадах, засіданнях, зборах: навч. посіб. для студ. нефілол. спец. / Л.В. Бутенко. – 2-е вид., доп. і випр.

– Алчевськ: ДГМІ, 2003. – С. 76–134.

Етика ділового спілкування: навч. посіб. / за ред. Т.Б. Гриценко, С.П. Гриценко, Т.Д. Іщенко та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 140–142, 148–159.

Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семеног. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – С. 114–140.

Практична робота 5. Мова ділових паперів: мистецтво самопрезентації

План

Теоретичне питання: Володіння мовою як запорука успішної дослідницької роботи та майбутньої кар'єри.

Практичне завдання (на вибір):

1. Рольова гра: Здобуємо навички написання резюме й мотиваційного листа.

Уявімо ситуацію: в університеті оголошено конкурс на заміщення посади лаборанта / спеціаліста кафедри. Студенти молодших курсів допускаються до участі в конкурсі. На конкурс потрібно подати резюме й мотиваційний лист.

Студентам необхідно попередньо ознайомитися з правилами написання цих документів і підготувати їх вдома. На занятті рекомендовано провести засідання конкурсної комісії та вибрати

переможця. Незалежно від вибору студентів (студенти уважно читають тексти один одного, таким чином здобуваючи навички peer-review), викладач має проаналізувати всі подані документи, обрати власного переможця та пояснити свій вибір студентам.

Або:

2. Здобуємо навички написання дослідницької пропозиції.

Студентам пропонується написати тези на щорічну студентську конференцію відповідно до їхніх уподобань. Складова роботи – аналіз студентських тез за попередні роки.

Рекомендована література

Джонсон А.М. Составление плана успешной научной карьеры. Руководство для молодых ученых. – 2-е изд. – Амстердам: Эльзевир, 2012. – С. 61–68, 75–80, 97–100.

Сангер Ф. Пишем на английском для международных конференций / Ф. Сангер, Ю. Зиятдинова // Высшее образование в России. – М., 2013. – № 12. – С. 95–99.

Шевчук С.В. Українське ділове мовлення: навч. посіб. / С.В. Шевчук. – 6-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2008. – С. 66–67.

Матеріали та лекції для завантаження. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.americancouncils.org.ua/uk/pages/25/.

Практична робота 6. Культура оформлення наукового тексту: цитування й покликання

План

Теоретичні питання:

- Правила цитування в науковому тексті (вітчизняний стандарт).
- Правила покликання в науковому тексті (вітчизняний стандарт).
- Міжнародні принципи цитування і покликання. Бібліографічні менеджери.

Практичне завдання:

Необхідно написати твір на тему «Призначення університету» обсягом 1 сторінка формату А4. У творі потрібно процитувати щонайменше 3 джерела та зробити на них прикінцеві покликання.

На окремій сторінці формату А4 пропонується зробити ці ж покликання згідно одного (на вибір, відповідно до спеціальності) із міжнародних стандартів. Для полегшення роботи рекомендовано скористатися ресурсом Cite This for Me (Зацитуй це для мене), див. також Додаток 3.

Рекомендована література

Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: підруч. / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Алерта, 2011. – С. 548–553.

Стили оформлення бібліографічних посилань для міжнародних публікацій. Ч. 1. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/.../Styli_oformlennya_bibliohrafichnykh.

Cite This for Me. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://www.citethisforme.com/>.

Практична робота 7. Культура оформлення наукового тексту: інформаційні технології на допомогу студенту

(Заняття проводиться в комп'ютерній залі чи бібліотеці) План

Теоретичні питання:

- Електронні бібліотечні каталоги.
- Системи пошуку наукової інформації в Інтернеті.
- Електронні бази даних.

Практичне завдання:

Необхідно доопрацювати бібліографію до теми «Перспективи розвитку вищої освіти в Україні» із використанням електронних ресурсів. Список має бути поповнений щонайменше на 10 позицій.

Рекомендована література

Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології. – Назва з екрану. – Режим доступу: www.бібліотекар.укр/.

Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. – Назва з екрану. – Режим доступу: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoi1yNW47y.../edit?hl=uk>.

Українські наукові журнали: Головна. – Назва з екрану. – Режим доступу: usj.org.ua/.